

Nyhedsbrev

Februar 2022

27 årgang

Nr. 1

Indhold

Kalender, side 1	Indkaldelse til generalforsamling, side 1
Set & Sket , side 2 Lauget, side 2, Værkstedet, side 2, Garnfarvning, side 3	Mindeord, side 4
Hvor svært er det ..., side 5	UNESCO anerkender ..., side 5
En bagerknægt ..., side 6	Navne og adresser, side 8
Næste nyhedsbrev, side 8	Opfordring, side 8

Kalender

Generalforsamling mandag den 7. marts 2022 kl. 19:00 i Lindeværftet

Se dagsorden nedenfor.

Efter generalforsamlingen er der medlemsmøde

Medlemsmøder i 2022

Aftales på medlemsmødet efter generalforsamlingen.

Alle tirsdage fra den 10. februar, kl. 18:30 - 21

Alle medlemmer er velkomne tirsdage, hvor vi bl.a. arbejder med Loke¹ og forskelligt håndværk.

Indkaldelse til generalforsamling

Generalforsamlingen afholdes mandag den 7. marts 2022, kl. 19 i Lindeværftet.

Dagsorden

1. Valg af dirigent
Godkendelse af beretning
2. Formandens beretning
Godkendelse af regnskab
3. Fremlæggelse af regnskab
Godkendelse af regnskab
4. Behandling af indkomne forslag
Forslag skal skriftligt afleveres til bestyrelsen senest en uge før generalforsamlingen
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer iht. §4. På valg er:
 - John Petersen. Villig til genvalg
 - Jørn Anders Jørgensen. Villig til genvalg
 - Lisbeth Simonsen. Villig til genvalg

1 **Loke** er blevet navnet på den "besværlige" Bjørkebåd.

- Åse Ditlefsen Ferrão. Villig til genvalg
- 6. Valg af suppleant
Niels Peter Fenger. Villig til genvalg
- 7. Valg af revisor. På valg er:
Jens Herborg. Villig til genvalg
- 8. Fremlæggelse af budget og det årlige (2023) kontingent
- 9. .Eventuelt

Efter generalforsamlingen er der medlemsmøde og kaffe/the.

Husk at kontingentet på 150 kr. **skal** være indbetalt inden generalforsamlingen.
Se i øvrigt: **Hej Alle medlemmer af Hjortspringbådens Laug**, side: 8

Set & Sket

I Lauget

Dødsfald

Knud Skov Rasmussen døde den 15. december 2021, se mindeord på side:4

I værkstedet

Lidt opdatering på projekt "Bjørkebåd" / Loke

Der er ikke noget synligt resultat af efterårets arbejde på projektet.

Tiden er mest gået med gennemtænkning og fremstilling af profilskabeloner til det, geometrisk, vanskelige hul.

Bast

4 medlemmer har været i gang med at fremstille en sysnor, ca. 20 m. Der medgik ca. halvdelen af den spundne bast.

Efter snoningen blev sysnoren opspændt fra agterhornets støtte, hen over båden og over forhornets top, i snorenden blev der bundet en spand fyldt med bl.a. kædetaljer og andet tungt. Der var "musik" i snoren! Snoren var opspændt i 3 uger og var derefter helt uden tilbøjelighed til at sno sig.

Garnfarvning

Åse har begået en oversigt med forskellige svampearter, velegnede til farvning.

Randbæltet hovporesvamp

Fremme hele året.
Vokser hyppigst på gamle grantræer og stubbe (bøg, el og birk).
Giver en smuk jordbrun farve.

Aase Flensted

Tøndersvamp, Fyrsvamp

Fremme hele året.
Vokser på levende og døde træer, især bøg (birk – sort svamp).
Bruges som gnistfanger ved optænding.
Giver en smuk, mørkebrun farve.

Vestre Hus Børnenaturcenter

Rødlig Okkerporesvamp

August til november.
Rødbrun med gulligt skær. Vokser på grene af løvtræer(rønnebær) ofte højt oppe.
Ved tilsætning af kalilud eller ammoniak giver det en smuk violet farve. Med sprit giver den rød farve. Meget pigment i hver svamp.

Shroomi

Gulmælket huesvamp

Juli til oktober.
Vokser omkring kviste og grene i løvskov.
Giver en varm gul farve.

Shroomi

Knippesvovlhat

Marts til maj og juli til oktober.
Hat 1½ til 4 cm gul med brun eller rødbrun midte.
Vokser i store knipper på stubbe og stammer af løvtræ (nåletræ).

Teglred svovlhat

Ret almindelig i august til november.
Vokser i knipper på stubbe og stamme af løvtræ.
Giver gul farve.

Naturbasen.dk

Slimet skælhat

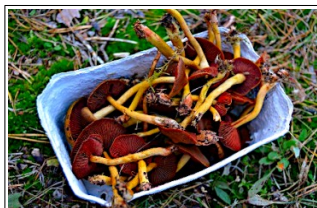
September og oktober
Hat 4-8 cm, varmt gulbrun, klæbrig-slimet.
Vokser på liggende stammer eller grene af bøg, ofte fra midt på savfladen.
Smukke gule farver.

Shroomi

Krumskællet skælhat

August til november.
Hat 3-8 cm, gulbrun, tæt besat med tørre, mørkebrune, udstående skæl.
vokser i store tætte knipper ved foden af gamle levende træer(æble) eller friske stubbe.
Smukke gule farver.

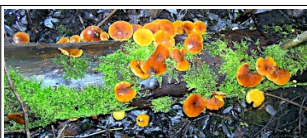
Cinnoberbladet slørhat

August til november.
Lameller dybt cinnoberfarvet mod hattens gulbrune trådet filtet pukkel.
Almindelig på mager jord i granplantager med græs og ørnebregner, store flokke.
Prægtige røde farver – mest intens ved kun at bruge hattene.

Grønkødet slørhat, kanel-slørhatte

August til november.
Mager bund i åbne granskove, små flokke.
15-20 arter. Grønt kød og orange lameller.
Giver varme gule, orange eller brune farver.

Vestre Hus Børnenaturcenter

Plettet flammehat

En karakteristisk svamp i nåleskov med gulbrun med brune pletter.
Vokser på stubbe, faldne stammer af gran og fyr, ofte mange sammen – eller nåletræsaffald fra savværker.
Pæne gule farver.

Kilder:

Politikens Svampebog.

Andersen, H. Hall:
Svampefarvning

Indlæg uden forfatternavn, er skruet sammen af Ib Stolberg-Rohr.

Mindeord

Knud Skov Rasmussen

1931 – 2021

Vort medlem Knud Skov Rasmussen er ikke længere iblandt os. Knud opvoksede i Kolding og blev udlært i faderens smedeværksted. Senere blev han uddannet til maskinmester og stod til søs. Som mester sejlede Knud med et af de sidste dampskibe, som var i kommerciel fart i Danmark. Senere blev det som maskinmester i Storebæltoverfarten. Knud blev gift med hustruen Bente, og som det er tilfældet for mange søfarende, opstod ønsket om et liv i land. Det førte til en ansættelse som værkfører på Danfoss. Knud var iderig og meget aktiv. Det førte til, at han var medvirkende i oprettelsen af Danfoss-museet og kan kom til at lede det i nogle år. Men hans interesse for sejlads var usvækket og sammen med Bente sejlede han i mange år i deres båd Swell rundt i de danske farvande. Knud tog en navigationsuddannelse og underviste derefter i navigation for sejlere, som ønskede at erhverve et duelighedsbevis. Knud blev medlem af vort laug. Efter søsætningen af Tilia var han et oplagt emne som skipper. Mange mindeværdige ture blev det til under hans kommando. Her kan nævnes turen til Augustenborg, hvor Prins Henrik fik en sejltur i Tilia. Af andre ture kan nævnes sejladserne på Slien og Kielerkanalen. Men Knud søgte hele tiden nye udfordringer. I 2003 grundlagde han veteranogtsforeningen Ekleinbahn. Det blev herefter en opgave, som optog en stor del af hans tid og efter 2013 fandt Knud ikke

længere tid til at være skipper for Tilia. Men interessen for søfart forblev usvækket. Efter krigen var den danske flåde af mindre træskibe, som førhen varetog en stor del af den danske indenrigs godstransport, nedslidt og forældet. Der blev derfor bygget en række mindre coastere, som overtog disse transportere. Men også disse skibe blev sidenhen forældede. En enkelt af dem ved navn Caroline S eksisterer stadig som

museumsskib og sejler med et frivilligt mandskab. Knud meldte undertiden afbud til Ekleinbahn, fordi han skulle sejle som maskinmester med Caroline S. Men kræfterne aftog efterhånden og han kom mindre og mindre i foreningen. Til sidst var han meget afklaret med, at nu var det snart slut. Kort før jul sov Knud stille ind. Et menneske med mange ideer og stor virkelyst er ikke længere blandt os. Ære være hans minde.

N. P. Fenger

Hvor svært er det at knække en skibsplanke fra vikingetiden

Da vi byggede Tilia for snart mange år siden, blev plankerne kløvet ud af de store lindetræstammer. Det har gennem tiderne været opfattelsen, at det giver de stærkeste planker. For at afprøve dette, har Vikingskibsmuseet i Roskilde gennemført et forsøg. Det kan man se en video om, hvis man går ind på [Youtube](#) med de søgeord, som er gengivet i overskriften til denne artikel. Her sammenlignede man to planker, som havde samme mål. De var begge af egetræ. Den ene var kløvet ud med de teknikker, som man har erfaring med på Vikingskibsmuseet. Den anden var savet ud på moderne vis. De blev lagt således, at de var understøttet nær deres endepunkter. Derpå hoppede en person skiftevis på den ene og på den anden af de to planker. Her viste det sig at den planke, som var fremstillet ved kløvning, var langt stærkere end den savede. Forsøget giver ikke nogen talværdier om styrken, men er meget illustrativt.

En betingelse for at få gode kløvede planker er at man kan udvælge gode, retgroede stammer. Hvis årerne forløber uregelmæssigt og man kløver stammen, vil overfladen blive ujævn. Hvis man derpå hugger overfladen plan, vil en del af årerne ende ude i overfladen og planken vil miste styrke. Årsagen er, at sammenhængskraften mellem de enkelte årer er mindre end styrken i årernes længderetning. Et sådant styrketab finder sted, når man saver planken ud. Saven tager ikke hensyn til årernes forløb.

Vikingerne må have haft adgang til egetræer af tilstrækkelig god kvalitet til bygning af deres skibe. Senere hen er træ af god kvalitet blevet mere sjældent. Samtidigt blev det muligt at save planker ud af stammerne. Det gav en langt bedre udnyttelse af skovene. Den formindskede styrke, som savningen bevirkede, måtte man så kompensere for ved at forøge plankernes tykkelse i forhold dertil.

N. P. Fenger

UNESCO anerkender nordiske klinkbådstraditioner

Klinkbygget: Nydambådens agterstavn i Lindeværftet, prøvestykke

Nordens klinkbyggede træbåde og traditionerne omkring dem er nu officielt anerkendt af UNESCO som levende kulturarv, der skal sikres og bevares for kommende generationer.

Hjortspringbåden, som vi har bygget en kopi af, er det ældste plankebyggede fartøj, som kendes i vores del af verden. Den er et tidligt eksempel på den nordiske klinkbygningstradition. Sidenhen er der sket en stor udvikling af denne teknik. Her kan nævnes Nydambåden, som der også er bygget en kopi af, og som er hjemmehørende i vores nærhed. Senere hen fik de klinkbyggede skibe både stor betydning i vikingetiden. Mange blev byggede i forskellige udformninger afhængigt af deres formål. Der var små fiskerfartøjer, store og rummelige handelsskibe og hurtige krigsskibe.

Men traditionen med at bygge klinkbyggede skibe fortsatte til ind i vor tid. I mine unge dage havde jeg en båd, som kaldes en kragejolle. Den er formodentlig bygget i først i 1900-tallet som fiskerjolle. Da jeg overtog den, var den ombygget til lystfartøj. Det var sket ved, at den havde fået tilføjet dæk, en kahyt og en moderne rigning. Da jeg så skibene i det den gang nyåbnede Vingeskibsmuseum, opdagede jeg, at skroget i min kragejolle var bygget på nøjagtig samme måde som vikingeskibene. Det er jeg meget fascineret af.

I dag er de fleste lystfartøjer bygget af andre materialer. De er billigere og lettere at vedligeholde.

Der bygges dog stadig enkelte klinkbyggede fartøjer. Her kan nævnes Vikingskibsmuseet, som har et aktivt værft. Men også forskellige laug i det skandinaviske bygger stadig klinkbyggede fartøjer. Det er glædeligt, at UNESCO nu har anerkendt den nordiske klinkbygningstradition som levende kulturarv, således at denne tradition kan videregives til de næste generationer.

N. P. Fenger

En bagerknægt stikker til søs

Den 16. november 2021 havde vi besøg af Jørgen Jessens, 1930 – 2007, (medlem nr. 24) svigerdatter og hendes mand, Lis Jessen & Per Hejndorf, Hinnerup. Vi fik talt en del om Jørgen og hans arbejde her i laugget. Under kaffen tilbød de en kopi af en fortælling Jørgen havde skrevet til sin familie om sit liv:

En bagerknægt stikker til søs.

Jeg fik lov til at offentliggøre den del af fortællingen, som omhandler Hjortspringbåden. Hele fortællingen kan ses på Lindeværftet (24 sider).

Her følger Jørgens beretning om hans deltagelse i:

Bygning af Hjortspringbåden

”Engang i efteråret 1991 indkaldte Nordborg kommune forskellige foreninger til et møde i Svenstrup forsamlingshus, med det formål at få forslag frem der kunne gøre Nordborg bedre kendt i 1992. Der var omkring 75 personer af begge køn mødt op, og der kom flere gode forslag frem. Et af dem var, at man skulle bygge en kopi af Hjortspringbåden, og dette fangede straks min interesse. Så nu blev jeg også bådebygger på mine gamle dage. Jeg er dog ikke sikker på båden blev bygget hvis vi havde vidst hvor meget arbejde der skulle lægges i projektet. Vi startede med at indkalde til et møde. Vi var cirka. 70 personer og vi startede så med at danne et Hjortspringlav, hvor der så i gen blev lavet en bestyrelse, og et sæt vedtægter.

Vi blev nu opdelt i grupper som følger:

1. Konstruktion af båd
2. Skaffe træ til båden
3. Planlægning af byggeproces
4. Skaffe værktøj
5. Våben og udstyr
6. Fundets historie
7. Føgbog, foto og video
8. Finansiering

Jeg meldte mig til byggegruppen, med den tanke, at jeg i det mindste kunne lave kaffe til dem. Vi regnede med en byggetid på et par år. Vi var ti mand om at bygge den. Der var en chauffør, en landmand, en søkok, en edb-mand, en brolægger, en direktør, en konstruktør og en fabriksarbejder, så det var en broget skare.

Båden vil jeg ikke komme nærmere ind på, for den er der skrevet flere bøger om. I begyndelsen lejede vi os ind i en bygning, der havde været brugt til kyllingehus. Vi fandt ud af, at det nok tog lang tid inden vi kunne fremskaffe det nødvendige træ til båden. Det skulle være lindetræ og 19 meter lange og helst en meter i diameter og det fandtes ikke i Danmark Vi blev nu enige om, at bygge en midtersektion og et forstykke, hvor vi kunne klare os med træ fra Gråsten Skovdistrikt

Vi gik så i gang med forstykket, hvor der først blev lavet en model i flamingoplader. Der var meget at lære, idet der ikke var mange af os der kunne bruge en økse. Men den 5. juni 1999 blev den søsat nede ved Dyvig. Syv år tog det og det er utroligt, at vi der byggede den har holdt sammen så længe. I syv år, er vi hver tirsdag og torsdag kørt til Holm for at arbejde på båden og det er ikke mange aftener, hvor vi ikke var der allesammen. Sidste år købte vi så bygringen og er nu i gang med at modernisere den. Så der er stadig meget at lave, men vi vil jo også gerne og vi skulle også gerne i gang med at bygge flere både.

Jeg tror ikke, jeg bliver arbejdsløs foreløbig, bare helbredet vil holde. 70 år er jo ingenting i dag.”

Det er Jørgen Jessen i den røde kappe på bagbord side af Tilia.

Navne og adresser

	Funktion	Navn	E-mail
Bestyrelse	Formand	Karl Erik (Kalle) Hansen	formand@hjortspring.dk
	Næstformand	Jørn Anders Jørgensen	naestformand@hjortspring.dk
	Kasserer	John Petersen	kasserer@hjortspring.dk
	Sekretær	Åse Ditlefsen Ferrão	medlem@hjortspring.dk
	Øvrige bestyrelse	Charlotte Jervelund	medlem@hjortspring.dk
		Ib Stolberg-Rohr	webmaster@hjortspring.dk
		Lisbeth Simonsen	medlem@hjortspring.dk
Service	Redaktion af nyhedsbreve	Niels Peter Fenger	pr@hjortspring.dk
	Arrangementer og aftaler om besøg	Knud Vagn Valbjørn Tlf. 7445 1583	pr@hjortspring.dk
	PR		pr@hjortspring.dk
	Sikkerhedsansvarlig	Charlotte Jervelund	medlem@hjortspring.dk
	Vagtlisteansvarlig	Åse Ditlefsen Ferrão	medlem@hjortspring.dk
	Webmaster	Ib Stolberg-Rohr	webmaster@hjortspring.dk
Adresser	Lindeværftet	Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg	post@hjortspring.dk
	Internet	www.hjortspring.dk	

Næste nyhedsbrev

Det næste nyhedsbrev udsendes tirsdag den 24. maj 2022 og eventuelle indlæg skal være indsendt inden den 26. april 2022. Indlæg sendes til: Lauget, e-mail: pr@hjortspring.dk

Hej Alle medlemmer af Hjortspringbådens Laug

der modtager Nyhedsbrevet via e-mail. Vi prøver stadig at spare noget porto ved ikke at sende Giro indbetalingskort på kontingentet for 2022 ud til jer. I stedet beder vi jer betale via netbank til vores konto i Sydbank:

8011 – 1046480. Kontingent for 2022 er 150 kr.

Sidste betalingsdag er den 1. marts!

Påfør venligst navn på indbetaler i meddelelsesfeltet i netbank hvis du laver en indbetaling for en anden end dig selv.

Hvis du har skiftet adresse og/eller telefon nr., bedes du ligeledes angive dette i meddelelsesfeltet eller sende en e-mail til nedenstående.

Er der nogle spørgsmål er du meget velkommen til at tage kontakt til mig på Laugets mail adresse som er post@hjortspring.dk

Med venlig hilsen

Hjortspringbådens Laug
v/Kassereren John Petersen